

Přehled technických norem pro stanovení radioaktivních látek ve vzorcích vody

Ing. Lenka Fremrová
HYDROPROJEKT CZ a.s.

Ing. Eduard Hanslík, CSc.
Výzkumný ústav vodohospodářský T. G. Masaryka, v.v.i.

Technické komise CEN a ISO působící ve vodním hospodářství

- CEN/TC 164 Vodárenství
- CEN/TC 165 Kanalizace
- CEN/TC 230 Rozbor vod
- ISO/TC 147 Jakost vod
- CEN/TC 308 Charakterizace kalů
- ISO/TC 224 Služby týkající se pitné a odpadní vody

Tvorba norem vodního hospodářství

- na mezinárodní úrovni (evropské normy EN, normy ISO, normy EN ISO)
- na národní úrovni (české technické normy ČSN)
- na odvětvové úrovni (odvětvové technické normy vodního hospodářství TNV)

Tvorbu norem vodního hospodářství
zabezpečuje HYDROPROJEKT CZ a.s.

Normy pro stanovení radioaktivních látek ve vzorcích vody

- ČSN 75 7600 Jakost vod – Stanovení radionuklidů – Všeobecná ustanovení
- ČSN 75 7610 Jakost vod – Stanovení celkové objemové aktivity alfa srážecí metodou
- ČSN 75 7611 Jakost vod – Stanovení celkové objemové aktivity alfa
- ČSN 75 7612 Jakost vod – Stanovení celkové objemové aktivity beta
- ČSN 75 7614 Jakost vod – Stanovení uranu
- TNV 75 7621 Jakost vod – Stanovení radia 228 srážecí metodou
- ČSN 75 7622 Jakost vod – Stanovení radia 226
- ČSN 75 7623 Jakost vod – Stanovení radia 226 emanometricky bez koncentrování
- ČSN 75 7624 Jakost vod – Stanovení radonu 222
- TNV 75 7625 Jakost vod – Stanovení radonu 222 kapalinovou scintilační měřicí metodou
- ČSN 75 7626 Jakost vod – Stanovení polonia 210

ČSN ISO 10703 (75 7630) Jakost vod – Stanovení objemové aktivity radionuklidů – Metoda spektrometrie záření gama s vysokým rozlišením

ČSN ISO 9698 (75 7635) Jakost vod – Stanovení objemové aktivity tritia – Kapalinová scintilační měřicí metoda

ČSN 75 7614 platí pro stanovení uranu ve vodách spektrofotometrickou metodou s dělením na silikagelu.

Pro stanovení uranu je možné použít také ČSN EN ISO 17294-2 Jakost vod – Použití hmotnostní spektrometrie s indukčně vázaným plazmatem (ICP-MS) – Část 2: Stanovení 62 prvků, vydanou v červenci 2005.

Normy zpracované v roce 2008

ČSN 75 7623 Jakost vod – Stanovení radia 226 emanometricky bez koncentrování

- vznikla transformací TNV 75 7623
- platí pro stanovení objemové aktivity radia 226 (^{226}Ra) ve vodách scintilačně emanometrickou metodou bez koncentrování ^{226}Ra srážením, je určena ke stanovení objemové aktivity ^{226}Ra ve vzorcích s velmi nízkou koncentrací nerozpuštěných látek, např. ve vzorcích podzemních a pitných vod

ČSN ISO 10703 Jakost vod – Stanovení objemové aktivity radionuklidů – Metoda spektrometrie záření gama s vysokým rozlišením (nahradila ČSN ISO 10703 z roku 1999)

Transformace TNV 75 7625 na ČSN 75 7625 Jakost vod – Stanovení radonu 222 kapalinovou scintilační měřicí metodou

Norma TNV 75 7625 platí pro stanovení objemové aktivity radonu 222 kapalinovou scintilační měřicí metodou.

Metoda je určena ke stanovení objemové aktivity radonu 222 ve vzorcích čirých podzemních vod, pitných vod včetně vod balených, přírodních minerálních vod, balených vod stolních a kojeneckých.

V roce 2005 byla vydána změna normy, která uvádí vyjadřování výsledku stanovení v souladu s revidovanou ČSN 75 7600.

Mezinárodní normy ISO

- **ISO 9696 Jakost vod – Měření objemové aktivity alfa v neslaných vodách – Metoda tlusté vrstvy**
- **ISO 9697 Jakost vod – Měření objemové aktivity beta v neslaných vodách**
- **ISO/CD 9698 Jakost vod – Stanovení objemové aktivity tritia – Kapalinová scintilační měřicí metoda**
- **ISO/DIS 10704 Jakost vod – Měření celkové aktivity alfa a beta v neslaných vodách – Metoda přímé depozice tenké vrstvy**
- **ISO/DIS 11704 Jakost vod – Měření celkové aktivity alfa a beta v neslaných vodách – Kapalinová scintilační měřicí metoda**
- **ISO/CD 13160 Jakost vod – Měření stroncia 90 a stroncia 89**
- **ISO/CD 13161 Jakost vod – Měření objemové aktivity polonia 210 ve vodě spektrometrií záření alfa**
- **ISO/CD 13162 Jakost vod – Měření objemové aktivity uhlíku 14 ve vodě – Kapalinová scintilační měřicí metoda**

Normy pro odběr vzorků

- **ČSN EN ISO 5667-1** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 1: Návod pro návrh programu odběru vzorků a pro způsoby odběru vzorků
- **ČSN EN ISO 5667-3** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 3: Návod pro konzervaci vzorků a manipulaci s nimi
- **ČSN ISO 5667-4** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 4: Pokyny pro odběr vzorků z vodních nádrží
- **ČSN ISO 5667-5** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 5: : Návod pro odběr vzorků pitné vody z úpraven vody a z vodovodních sítí
- **ČSN ISO 5667-6** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 6: : Návod pro odběr vzorků z řek a potoků
- **ČSN ISO 5667-7** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 7: Pokyny pro odběr vzorků vody a páry v kotelnách

- **ČSN ISO 5667-8** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 8: Pokyny pro odběr vzorků srážek
- **ČSN ISO 5667-10** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 10: Pokyny pro odběr vzorků odpadních vod se změnou Z1
- **ČSN ISO 5667-11** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 11: Pokyny pro odběr vzorků podzemních vod
- **ČSN ISO 5667-12** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 12: Pokyny pro odběr vzorků dnových sedimentů
- **ČSN EN ISO 5667-13** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 13: Pokyny pro odběr vzorků kalů z čistíren a úpraven vod
- **ČSN ISO 5667-14** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 14: Pokyny pro zabezpečování jakosti odběru vzorků vod a manipulace s nimi
- **ČSN ISO 5667-17** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 17: Pokyny pro odběr vzorků plavenin
- **ČSN ISO 5667-18** Jakost vod – Odběr vzorků – Část 18: Pokyny pro odběr vzorků podzemních vod na znečištěných místech

Značky používané v radiologických normách musí být v souladu s normou ČSN ISO 31-9:1996 (01 1300) Veličiny a jednotky – Část 9: Atomová a jaderná fyzika.

Transformace technické normalizace v České republice

Podle rozhodnutí Ministerstva průmyslu a obchodu byl ke dni 31.12.2008 zrušen Český normalizační institut .

Od 1.1.2009 zabezpečuje tvorbu a vydávání českých technických norem Úřad pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví (ÚNMZ).

Ministerstvo průmyslu a obchodu určilo **tři základní priority**, které jsou součástí procesu transformace technické normalizace v ČR:

- **zlepšení dostupnosti ČSN**, a to především využitím internetového přístupu k elektronické formě norem;
- výrazné **zlevnění ČSN**;
- **zlepšení srozumitelnosti ČSN**, což se týká jejich obsahu, používané terminologie a kvality překladů evropských (EN) a mezinárodních (ISO) norem do českého jazyka.

Transformace technické normalizace v České republice

- **Normy ČSN jsou přístupné hlavně v elektronické formě** – přístup je umožněn prostřednictvím internetu. Přístup je umožněn za jednotně stanovených podmínek ke všem platným ČSN s odstupňovaným limitem povolených stránek k tisku.
- Podrobnosti o této službě a přihlašovací formulář naleznete na internetu na stránkách ÚNMZ (www.unmz.cz, nadpis „ČSN online“).
- Obchodní podmínky distribuce ČSN v tištěné formě v roce 2009 a sdělení o službách Informačního centra ÚNMZ jsou dostupné na stránkách ÚNMZ (www.unmz.cz, složka „Normalizace“).
- **Věstník Úřadu pro technickou normalizaci, metrologii a státní zkušebnictví** je dostupný na internetu na stránkách ÚNMZ.

Centra technické normalizace

- právnické osoby, jež se aktivně účastní procesu tvorby technických norem na úrovni mezinárodních a evropských normalizačních organizací, přejímání evropských a mezinárodních technických norem do soustavy českých technických norem a tvorby původních ČSN a zajišťují s tím spojené další činnosti
- Centry technické normalizace jsou **výzkumné ústavy a vysoké školy** (např. Kloknerův ústav ČVUT v Praze; VÚBP, v.v.i.; SVÚOM, s.r.o.; VŠE v Praze), **projektové organizace** (např. Pragoprojekt, a.s.; HYDROPROJEKT CZ, a.s.), **zkušebny výrobků** (např. ITC; TZÚS Praha, s.p.; PAVUS, a.s.) a další právnické osoby podle své specializace.

Informace o technických normách vodního hospodářství

- **Centrum technické normalizace v HYDROPROJEKTU CZ a.s.**
- **Informace o normách naleznete na internetu na adrese:
www.hydroprojekt.cz, složka Technická normalizace**
- **HYDROPROJEKT CZ a.s. vydává v lednu a v červenci každého roku aktualizovaný seznam technických norem vodního a odpadového hospodářství**

Děkuji Vám za pozornost.